

Jak nauczyć dziecko odpowiedzialności?

5 skutecznych sposobów

fot.: Thinkstock

Jak nauczyć dziecko odpowiedzialności? Najlepiej własnym przykładem.

Jak nauczyć dziecko odpowiedzialności?

Dobre pytanie, bo odpowiedzialni powinni być przede wszystkim rodzice. Wbrew pozorom nauka nie powinna być jednak trudna, jeżeli podejmiemy do niej ze spokojem i uśmiechem.

Odpowiedzialność to ważna cecha. W przyszłości będzie rzutować na całe życie naszego dziecka. W starym powiedzeniu "jak sobie pościelisz, tak się wyśpisz" zawiera się też prosta nauka o odpowiedzialności. Brzmi ona mniej więcej tak: każdy odpowiada za swoje czyny. W przypadku dziecka ta nauka musi być stopniowa i delikatna. Z prostego powodu - nie może ono zostać przygniecione ciężarem. Nadmiar obowiązków i odpowiedzialności sprawi, że nasze dziecko prawie na pewno im nie podoła.

Jak nauczyć dziecko odpowiedzialności?

Metoda małych kroków

Nasze dziecko bawi się klockami. Rozrzuciło je na całym dywanie. Po zabawie nie zamierza ich sprzątnąć, bo zabiera to sporo czasu. Nic nie mówiąc, klękamy na podłodze i zbieramy klocki zamiast naszego dziecka. Jaką naukę wyniesie z takiej sceny? W perspektywie długoterminowej, gdy będziemy wszystko robić za nie, nabierze pewności, że nie odpowiada za nic i będzie wręcz czekało, aż rodzic posprząta po nim, spakuje plecak do szkoły itp. To właśnie na tym dywanie zaczyna się nauka odpowiedzialności. Dlatego gdy dziecko skończy zabawę, powinno otrzymać zachętę do pozbierania klocków. Wiadomo, jest to czynność nudna i żmudna, dlatego możemy, a nawet często powinniśmy pomóc dziecku. Przede wszystkim zaś trzeba je pochwalić, sprawić, by pomyślało, że sprzątniecie po sobie było co prawda niezbyt ciekawym zajęciem, ale istotnym. Nasz syn czy córka powinni też odczuć na czym polegają konsekwencje faktu, że nie posprzątałi po sobie. Przykładem może być postawienie wymogu, że nie rozpoczną kolejnej zabawy, dopóki nie zakończą poprzedniej. A przecież posprzątanie po sobie to właśnie jej finalizacja. Uczone małymi krokami dziecko

wyrobi w sobie nawyki ułożenia zabawek, odniesienia do zlewu talerza po posiłku itd.

Pomóż dziecku zrozumieć, co to znaczy odpowiadać za coś

Jak nauczyć dziecko odpowiedzialności?

W samym słowie odpowiedzialność zawiera się jego pierwotne znaczenie. Być odpowiedzialnym to znaczy odpowiadać za siebie lub za coś. Z kolei odpowiadać to troszczyć się, opiekować się czy też w pewnym sensie - zarządzać. Na gruncie domowym definicja staje się bardzo prosta i praktyczna. Weźmy znowu klocki. Co to znaczy odpowiadać za nie? Nic innego, jak dbać o to, by można się nimi bawić następnym razem. Dziecko musi wiedzieć po co sprząta klocki. Nie tylko po to, by nie było bałaganu (to oczywiście również ważne), ale by ich nie zgubić, zniszczyć itp. Powinniśmy zatem zaszczepić w naszym potomku świadomość, że odpowiada dlatego za swoje zabawki, by w przyszłości móc znów z nich korzystać. A przecież tak bardzo je lubi.

Dziecko patrzy na Ciebie

Nigdy nie nauczymy dziecka odpowiedzialności, gdy sami nie będziemy odpowiedzialni. Dobry przykład od rodziców jest kluczowy w tej nauce. Jeżeli bowiem dziecko zobaczy np., że rzuciliśmy skarpetki na środek pokoju, będzie robiło to samo i uzna za normalną sytuację. To oczywiście drobny przykład, ale pokazujący mechanizm.

Powtarzanie jest matką wiedzy

Nie łudźmy się. Gdy nasze dziecko raz posprząta po sobie lub wykona inną drobną czynność nie oznacza to, że nauczyło się właśnie odpowiedzialności. Nie, po prostu wykonało naszą prośbę. W słowie odpowiedzialność zawiera się jeszcze jedna istotna cecha: powtarzalność. Innymi słowy: dbanie o klocki nie sprowadza się do jednorazowego zabiegu włożenia ich do pudełka. Dziecko musi o tym wiedzieć.

Z uśmiechem na twarzy

Nasze nauki nie będą zbyt wartościowe, gdy oczekiwany skutek osiągniemy krzykiem bądź przymusem fizycznym. Komunikat: "Jasiu/Aniu, odpowiadasz za swoje klocki" nie

powinien sprawiać, że dziecko je znienawidzi, bo będzie mu się kojarzyło z niewolnictwem. "Jasiu/Aniu. Patrz, jaka piękna pogoda, pójdziemy na plac zabaw, ale najpierw musisz posprzątać swoje zabawki". Tak postawiona sprawa zmienia nastawienie dziecka.